

Олена ГАСЬКЕВИЧ

Кременецький художник і поет Іван Дем'янович Гарасевич – митець різноплановий і са-
модостатній

,
однак
на
його
особистість
великий
вплив
мали
два
поети
-
генії
:
уродженець
Кременця
польський
поет
Юліуш
Словацький
і
український
геній
Тарас
Шевченко
,
який
побував
на
Кременеччині
.

Їм
Іван
Гарасевич
присвятив
цикли
лірик
та
живописних
праць

.
Захоплення
Кобзарем
вилилося
у
цикл
сонетів

,
присвячених
Шевченку

,
у
вірші

-
переспіви
його
поезій

.

Напевне усі ми, патріоти «малої вітчизни» – Кременця, розділяємо розчарування, ба, на
віть
образу
Івана
Гарасевича
,
що
Шевченко
не
увічнив
красу
нашого
міста
в
своїй
поезії

,
не
залишив
картини
,
ну
,
бодай
хоч
ескізу
,
із
зображенням
нашого
міста
,
адже
Кременець
цього
вартий
!

Барок ліцейних веж з якого місця зорив?

І котрим яром в гори підіймався?

Киплять думки, змагаючись з докором:

Чом, чом він тут й рядка не написав?

Чом, як з Почаєва не залишив ескізу?

Невже його чуття не пройняла

Ця давнина задумана і сиза,

І гір тих мужніх замкнута хвала.

Лиш згадка у «Варнаці». І більш, і більш нічого...

Як мало Генію, Як мало!

У радянські часи Іван Гарасевич зумів глибоко осмислити постать Тараса Шевченка. Це осмислення

далеко
відходило
від
нав
,

язаних
плакатних
штампів

.
Зокрема
обурювало
позиціонування
Шевченка
як
атеїста

.
Гарасевич
доводить

,
що
Шевченко
був
глибоко
віруючою
людиною

,

боровся
не
з
Богом
,
а
з
проявами
фарисейства
та
облуди
.

Шевченко атеїст...

І пальцем тиче нам у сторінки,

Де задихаючись, наш геній болю криком

Висловлював народних мук віки («ТРИПТИХ»)

Поезії Гарасевича, присвячені Шевченку свідчать про глибоку обізнаність кременецьког
о поета із жит
тям
і
творчістю
українського
Генія
.
Іван
Дем
,
янович
вчитувався
У
«

Щоденник

»

Шевченка

,

у

його

біографічну

повість

«

Художник

»,

аби

глибше

зрозуміти

кожен

порух

шевченківської

душі

.

Божественним

гімном

звучать

рядки

поезії

«

ПОДЯКА

ГЕНІЯ

»,

навіяні

словами

Шевченка

із

повісті

«

ХУДОЖНИК

»:

«Дякую Тобі, Всемогутній Боже, що ти обдарував мене чуттям людини, що любить і бачить

прекрасне

,

звершене

в

Твоєму

нерукотворному
безконечному
творінні

(Т. Шевченко «ХУДОЖНИК»)

ПОДЯКА ГЕНІЯ

Як вдячний я Тобі, о Всемогутній Боже,

Що Ти мене обдарував чуттями,

Чуттям краси, яким я бачить можу

Тобою створене, як безконечний храм.

Коли б краса могла би так впливати

Хоч на пів людства, – Іншим був би світ!

Могли б ми на землі у радощах звершати

Христа-Учителя Божественний завіт.

Подумки Гарасевич відслідковував подорож Тараса Шевченка Кременеччиною, до подробиць уявляючи обставини перебування його у нашому рідному місті , те враження , яке мало б справити воно на Кобзаря .

ШЕВЧЕНКО В КРЕМЕНЦІ

Вітер бив в чоло високе,

Віще мислив світлий зір...

У їх стіп, в ярі глибокім

Мріло місто поміж гір.

Осінь княжила велично

У ярах, садах, лісах.

Обіч замок многовічним

Позабувсь в глибоких снах.

Іван Гарасевич наче сам подорожував із Шевченком Кременцем, знайомив його із рідни
м міст
ом ,
з
його
непростиюю
історією
,
провадив
під
склепіннями
замку
королеви
Бони
.

ШЕВЧЕНКО ПІД СКЛЕПІННЯМИ КРЕМ'ЯНЕЦЬКОГО ЗАМКУ

[...] І серцем я в тих мурах відчуваю

Відлуння зойків давніх тих віків;

Здається, страдники тут тінями блукають,

Й душі мої розказують без слів.

Любов'ю і сумом продиктований триптих :

ШЕВЧЕНКО ПРИ СКЛАДАННІ БУКВАРЯ

Тривожні сни віщують, що мені

Вже не топтати рясту в цьому світі,

Що вже раховані збігають мої дні,

Туманом чужини холодної повіті.

Що дати лиш міг – я все віддав тобі,

Народе мій, окрадений, нещасний..

У віковій завітній боротьбі

Мій слід в твоїй свідомості не згасне.

Ось ще в закріплення готовлю «Букваря»

Щоб ти, народе, все тримався Бога

Бо не за горами безбожництва пора–

Багато хто зійде тоді з дороги.

Кладу, в нім батьківську свою пересторогу

Тобі, народе, побіч «Кобзаря».